

Wyróżnienie w kategorii szkół ponadgimnazjalnych

AURELIA BUDKOWSKA

PULKOWNIK DYPLOMOWANY

KONSTANTY DRUCKI - LUBECKI (1893 – 1940),

DOWÓCA WILEŃSKIEJ BRYGADY KAWALERII -

- OFIARA MORDU NKWD W KIJOWIE

„Bardzo dobry oficer pod każdym względem. Charakter ustalony, silny i prawy. Wybitna ambicja pracy, obowiązkowy i sumienny. Bardzo inteligentny i zdolny, o bardzo dużym zasobie wiedzy fachowej i ogólnej.”

(opinia zwierzchnika na temat Konstantego Druckiego-Lubeckiego)

„(...) postać Pułkownika wyróżniała się godnością, kulturą, miłym, pogodnym sposobem bycia i koleżenością.”

(opinia towarzysza z celi więziennej na temat Konstantego Druckiego-Lubeckiego)

Wstęp

Przez wiele lat Zbrodnia Katyńska kojarzona była jedynie z wymordowaniem przez sowiecką policję polityczną NKWD polskich jeńców wojennych z obozów w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie. Dopiero gdy w 1992 r. prezydent Rosji Borys Jelcyn przekazał Polsce dotyczące mordu postanowienie stalinowskiego kierownictwa partyjno-państwowego z 5 marca 1940 r. okazało się, iż częścią zbrodniczego planu było także zabicie więźniów politycznych osadzonych w więzieniach Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi. W konsekwencji NKWD rozstrzelało wówczas 7305 osób należących do

tej kategorii. W 1994 r. Służba Bezpieczeństwa Ukrainy udostępniła zastępcy prokuratora generalnego RP Stefanowi Śnieżce spis 3435 obywateli polskich, zgładzonych na podstawie wspomnianej decyzji w 1940 r. na terenie sowieckiej Ukrainy.¹ Spis ten nazwano Ukraińską Listą Katyńską. Na liście znalazło się nazwisko pułkownika dyplomowanego Konstantego Druckiego-Lubeckiego, dowodzącego w kampanii 1939 r. Wileńską Brygadą Kawalerii.

Młodość, służba w armii rosyjskiej i w formacjach polskich na Kresach Wschodnich

Konstanty Maria Józef Drucki-Lubecki urodził się 13 marca 1893 r. w majątku Porochońsk w powiecie pińskim na Polesiu jako syn Hieronima i Marii Anny Ernestyny z domu hrabianki Götzendorf-Grabowskiej.² Pochodził z książęcej rodziny o litewsko-ruskich korzeniach, używającej herbu Druck. Kształcił się w elitarnym Cesarskim Aleksandrowskim Liceum w Petersburgu. W lipcu 1914 r. wstąpił do armii rosyjskiej. Po ukończeniu kursu wojennego Mikołajewskiej Szkoły Kawaleryjskiej w Piotrogradzie służył kolejno w 17. Niżnonowogrodzkim Pułku Dragonów i w 12. Achtyrskim Pułku Huzarów, dochodząc do stopnia porucznika. Podczas walk na froncie był ranny.

Po wybuchu Rewolucji Lutowej 1917 r. w Rosji wraz z rotmistrzem Konstantym Plisowskim zorganizował w Odessie szwadron z Polaków, którzy służyli w rosyjskiej 12. Dywizji Kawalerii. Szwadron ten wyruszył 23 stycznia 1918 r. z Ananiewa na Ukrainie, by dołączyć do I Korpusu Polskiego gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego na Białorusi. Posuwał się konno bocznymi drogami i po bezdrożach w warunkach surowej zimy, tocząc walki z chłopskimi bandami i oddziałami bolszewickimi. Por. Drucki-Lubecki wykazał się w tych walkach pod Kożanką i Nachowem. Przebywszy ponad 1400 km przez kraj opanowany ruchem rewolucyjnym, szwadron dotarł 3 marca w rejon Bobrujska i został włączony do 3. Pułku Ułanów (dalej: p.uł.) I Korpusu.

Po rozbrojeniu I Korpusu Polskiego przez Niemców w maju 1918 r. por. Drucki-Lubecki udał się na Wileńszczyznę, gdzie jesienią t.r. wstąpił do konnego oddziału Samoobrony Wileńskiej, przekształconego w 1. p.uł. Wileńskich. Dn. 28 grudnia 1918 r. Konstanty Drucki-Lubecki został przyjęty do Wojska Polskiego w stopniu rotmistrza. Po walkach z komunistami i Armią Czerwoną o Wilno w styczniu 1919 r. wraz z Wileńskim Oddziałem Wojska Polskiego Władysława i Jerzego Dąmbrowskich wziął udział w słynnym rajdzie partyzanckim, przedzierając się w toku działań podjazdowych przeciwko siłom sowieckim i niemieckim do Brześcia Litewskiego. Formacje wileńskie weszły następnie w skład Grupy Podlaskiej gen. Antoniego Listowskiego i toczyły boje na Kresach Wschodnich. W dn. 29 czerwca 1919 r. 1. p.uł. Wileńskich otrzymał sztandar i numer 13.

Podczas wojny polsko-bolszewickiej rtm. Drucki-Lubecki walczył jako dowódca 3. szwadronu 13. p.uł. Wileńskich, a czasowo nawet jako dowódca pułku. W nocy z 4 na 5 października 1920 r., idąc ze swym szwadronem na czele polskiej ofensywy w kierunku Mińska Litewskiego, dostał rozkaz atakowania stawiających opór sił bolszewickich. Walcząc pod wsiami Przyłuki i Łoszyce, a wreszcie o sam Mińsk,

umiejętnie rozpraszał oddziały przeciwnika i umożliwił polskiej piechocie zajęcie linii demarkacyjnej w okolicach Mińska. Za czyn ten uzyskał w 1921 r. krzyż *Virtuti Militari* kl. V.

Kariera w kawalerii i w szkolnictwie wojskowym

Po wojnie Konstantego Druckiego-Lubeckiego zweryfikowano w stopniu majora ze starszeństwem od 1 czerwca 1919 r. W marcu 1923 r. został przeniesiony do 23. p.uł. Grodzieńskich, gdzie pełnił służbę jako dowódca dyonu i zastępca dowódcy pułku. Od października 1923 r. do października 1925 r. studiował na normalnym kursie w Wyższej Szkole Wojennej (dalej: WSWoj.) w Warszawie, uzyskując tytuł oficera Sztabu Generalnego. W listopadzie 1925 r. skierowano go do Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu na stanowisko wykładowcy i dyrektora nauk. Dn. 1 stycznia 1927 r. otrzymał awans do stopnia podpułkownika. Od listopada 1928 do marca 1929 r. był zastępcą dowódcy 13. p.uł. Wileńskich, a od kwietnia 1929 r. do marca 1932 r. - dowódcą 2. Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich. Awansowany do stopnia pułkownika dyplomowanego 1 stycznia 1932 r., przeszedł od kwietnia t.r. do WSWoj. w Warszawie na stanowisko kierownika Katedry Taktyki Kawalerii. Był autorem podręczników i artykułów w prasie wojskowej, m. in. wspólnie z mjr. dypl. Ziemowitem Grabowskim opublikował pracę „Taktyka kawalerii: wykłady I i II kursu” (Warszawa 1934), uznaną za podstawowy podręcznik do użytku wojskowego. We wrześniu 1938 r. został mianowany zastępcą dowódcy Wileńskiej Brygady Kawalerii (dalej: BK), a 24 sierpnia 1939 r. - jej dowódcą.

Konstanty Drucki-Lubecki był dwukrotnie żonaty: w 1918 r. ożenił się z Zofią z Wańkowiczów, a po rozwodzie z nią zawarł 10 września 1924 r. związek małżeński z hrabianką Marią Antoniną z Korwin-Kraśińskich. Z drugiego małżeństwa przyszły na świat dwie córki: Teresa (ur. w 1925 r.) i Elżbieta (ur. w 1929 r.).

Walki pod Piotrkowem Trybunalskim, Jedlnią i Maciejowicami w 1939 r.

Wileńska BK przeszła na stopę wojenną na podstawie zarządzenia o mobilizacji alarmowej z 23 sierpnia 1939 r. Obejmowała trzy pułki ułanów (4., 13. i 23.), 3. Lubelski Dywizjon Artylerii Konnej (dalej: dak), 3. szwadron łączności, 7. szwadron pionierów, 3. szwadron kolarzy, 33. dywizjon pancerny i 83. baterię artylerii przeciwlotniczej.³ Po sprawnym przeprowadzeniu mobilizacji Brygada wyruszyła transportami kolejowymi do miejsc rozładunku w okolicy Koluszek na wschód od Łodzi.

Córka płk. dypl. Druckiego-Lubeckiego, Teresa Dangel, tak przedstawiła ostatnie chwile z ojcem: „To było przed samą wojną, 28 może 29 sierpnia, gdy wraz ze swoją jednostką wyruszył z Wilna. Pamiętam to doskonale. Zielony mundur, oficerki, pas i rogatywka. Pocałował nas, przytulił, powiedział, żebyśmy się nie martwiły. Mama płakała. Potem długo patrzyliśmy za nim z balkonu. Szedł w stronę dworca, gdzie załadowano już naszą kawalerię.”⁴

Wchodząc w skład Północnego Zgrupowania odwodowej Armii „Prusy”, Wileńska BK osłaniała 2-5 września rejon Piotrkowa Trybunalskiego.⁵ Rozpoznawała ruchy wojsk niemieckich i staczała drobne

walki. Później odeszła na Sulejów (5/6 września), a stąd pod Przysuchę (6/7 września) i Radom (7/8 września). Dn. 8 września siłami 4. p.uł. opóźniała marsz czołówki niemieckiej 1. Dywizji Lekkiej (dalej: DL) na szosie pod Jedlnią, niszcząc 5 czołgów nieprzyjaciela, po czym przesunęła się pod Maciejowice z zadaniem obrony przyczółka mostowego nad Wisłą do zmroku 9 września.

Most pod Maciejowicami umożliwić miał odwrót za Wisłę resztkom 13., 19. i 29. Dywizji Piechoty. Płk dypl. Drucki-Lubecki skupił większość Wileńskiej BK w lesie na zachód od Nowej Wsi, natomiast siłami 2. szwadronu 4. p.uł. wzmocnił ochraniającą most grupę rtm. Gwidona Salomona.⁶ Część sztabu i szwadronu łączności oraz pionierów przesunął na wschodni brzeg Wisły.

Dn. 9 września o godz. 10.30 do skraju lasu na południowy wschód od Nowej Wsi podeszły niemieckie pododdziały rozpoznawcze 1. DL wsparte czołgami. 1. szwadron 4. p.uł. odparł ich dwa ataki, tracąc obsługę armaty przeciwpancernej. Jednakże między godz. 15 a 16 szwadron ten został odrzucony z zajmowanej pozycji. Zagrożony obejściem prawego skrzydła i ostrzelany przez lotnictwo z broni pokładowej, zaczął się cofać w głąb lasu. Jednocześnie jakiś oddział przeciwnika zagroził od zachodu tyłom Brygady i spowodował zamieszanie wśród koniowodnych 4. p.uł.

Tymczasem płk dypl. Drucki-Lubecki jeszcze przed godz. 12 zarządził najpierw wycofanie 3. dak za Wisłę, a następnie nakazał odwrót 4. i 13. p.uł. w kierunku północno-zachodnim wzdłuż Wisły.

Wileńska BK nie wykonała zatem zadania obrony przedmościa koło Maciejowic do wieczora 9 września i wycofała się przedwcześnie, pozostawiając na przeprawie tylko improwizowaną grupę rtm. Salomona. Niemcy zamknęli dostęp do mostu zdążającym tam oddziałom Północnego Zgrupowania Armii „Prusy”. Płk dypl. Drucki-Lubecki przeżył załamanie i był bliski samobójstwa, jednak zreflektował się i rozkazał 4. oraz 13. p.uł. przedostać się na wschodni brzeg Wisły.⁷

Działania na Lubelszczyźnie i Rostoczu

Po przeprawie przez Wisłę Wileńska BK stopniała, była rozdrobniona na małe zgrupowania nie mające łączności ze sobą, rozciągnięta na dużej przestrzeni i jako związek taktyczny przestała właściwie istnieć.⁸ Płk dypl. Drucki-Lubecki nie panował zupełnie nad podległymi oddziałami. Dopiero 14 września przybył do Kunowa nad Wieprzem, gdzie zebrały się resztki Wileńskiej BK. Ostatecznie skupił pod swoimi rozkazami część sztabu i kwatery głównej Brygady, część szwadronu łączności, 2. szwadron i pluton kolarzy 4. p.uł., resztki 1. i 4. szwadronu 13. p.uł., 7. szwadron pionierów, 3. baterię 3. dak, kilka ckm oraz tabory.

Dn. 14 września Wileńska BK została włączona do kombinowanej BK płk. Adama Zakrzewskiego i skierowana pod Świdnik. Następnie przesuwała się przez okolice Chełma Lubelskiego do rejonu na południowy wschód od Zamościa. Z dniem 22 września wraz z BK płk. Zakrzewskiego znalazła się w składzie Grupy Operacyjnej Kawalerii (dalej: GOK) gen. Władysława Andersa i wzięła udział w II bitwie pod Tomaszowem Lubelskim (22-27 września).⁹ W bitwie tej wojska polskie Frontu Północnego miały

przełamać linię jednostek niemieckich między Zamościem a Tomaszowem Lubelskim, by później iść na południe i połączyć się z Frontem Południowym lub dotrzeć na Węgry.

GOK gen. Andersa ruszyła do boju nocą z 22 na 23 września z zadaniem przebiccia się na Józefów.

Wileńska BK stanowiła straż przednią BK płk. Zakrzewskiego. Około północy przekroczyła szosę zamojską koło Polanówki i nie czekając na pozostałe oddziały kontynuowała marsz na południowy zachód. O świcie osiągnęła rejon wsi Jacnia i Kaczórki nad Wieprzem, gdzie napotkała i pobiła pododdziały niemieckie. Następnie przeszła Wieprz w miejscowości Bondyrz i około południa dotarła do rejonu wsi Majdan Sopocki, gdzie oczekiwała na nadejście głównych sił GOK do wieczora 24 września. Nazajutrz koło Wólki Horynieckiej na wschód od Lubaczowa dołączyła do GOK i weszła w skład Kresowej BK, a płk dypl. Drucki-Lubecki został zastępcą dowódcy tej jednostki, płk. dypl. Jerzego Grobickiego.

Dn. 26 września Nowogródzka BK walczyła z Niemcami, natomiast Kresowa BK natknęła się na północ od Sądowej Wiszni na oddziały sowieckiej 99. Dywizji Strzeleckiej ze składu 12. Armii. Przeciwnik zaatakował sztab Brygady w miejscowości Leszczesne. Jej dowództwo, wraz z obecnym na miejscu 7. szwadronem pionierów, broniło się przez około pół godziny. Niestety, wojska sowieckie rozbiły Kresową BK. Płk dypl. Drucki-Lubecki odniósł ciężką ranę głowy i nieprzytomny dostał się w ręce nieprzyjaciela. Sam pisał na ten temat w liście do rodziny 7 października 1939 r.: „(...) zostałem ranny i jako taki zamieniłem wierzchowca na wóz, co spowodowało moje odbicie się od grupy i trafienie do niewoli sowieckiej. (...) Kula karabinowa weszła w lewy policzek i wyszła z prawej strony pomiędzy okiem i uchem. Miałem ogromny upust krwi i przeszło dwie doby byłem w stanie nieprzytomnym, w tym też stanie trafiłem do niewoli.”¹⁰

Sowiecka niewola i śmierć

Płk dypl. Drucki-Lubecki został odstawiony do Sambora i umieszczony w Szpitalu Powszechnym, skąd jednak w październiku 1939 r. władze sowieckie przeniosły go do więzienia. Tam opiekował się nim towarzysz z celi, lekarz 7. p.uł. por. Ryszard Kaszubski.¹¹ Opatrywał mu ranę strzępami koszul i karmił go papką z kaszy, jarzyn i chleba. Dopiero po dwóch miesiącach płk dypl. Drucki-Lubecki zaczął jeść samodzielnie, a swoją wdzięczność za opiekę okazywał ucząc lekarza języka rosyjskiego.

Dn. 22 marca 1940 r. szef sowieckiej policji politycznej NKWD Ławrientij Beria wydał rozkaz polecający przeniesienie 3 tys. więźniów politycznych z więzień zachodnich obwodów Ukrainy do więzień w Kijowie, Charkowie i Chersoniu.¹² Akcja ta objęła także polskich oficerów przetrzymywanych w Samborze, m. in. płk. dypl. Druckiego-Lubeckiego. Wywieziono ich 17 maja do więzienia NKWD w Kijowie. Nazajutrz większość osadzonych wywołano z cel i załadowano do samochodów. Odtąd wszelkie informacje o wywiezionych urywają się.¹³ Polskich oficerów najprawdopodobniej w krótkim czasie zgładzono strzałem w tył głowy na miejscu w Kijowie (w więzieniu łukianowskim ?), a ich ciała

pogrzebano w lesie podkijowskiego osiedla Bykownia. Do dziś szczątków zamordowanych nie udało się odnaleźć. Nazwisko płk. dypl. Druckiego-Lubeckiego figuruje z numerem 980 na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej. Obok nazwiska umieszczono adnotację informującą, iż znalazł się on pod numerem 87 na liście dyspozycyjnej 056/3 z centrali NKWD, według której więźniów wywożono na rozstrzelanie.¹⁴

Konstanty Drucki-Lubecki posiada tablicę epitafijną na Polskim Cmentarzu Wojennym w Kijowie-Bykowni. Rozkazem Naczelnego Wodza gen. Władysława Andersa z dn. 11 listopada 1964 r. został pośmiertnie awansowany do stopnia generała brygady ze starszeństwem od 1 stycznia 1964 r.

W wojsku II Rzeczypospolitej Konstanty Drucki-Lubecki cieszył się opinią wzorowego oficera o silnym i prawym charakterze, bardzo inteligentnego, pracowitego i sumiennego, o bardzo dużym zasobie wiedzy fachowej i ogólnej. Historycy krytycznie oceniają jednak jego dowodzenie Wileńską BK w 1939 r. - w boju pod Maciejowicami, podczas przeprawy przez Wisłę i bezpośrednio po przeprawie.

Prywatnie Konstanty Drucki-Lubecki pozostał w pamięci ludzi jako osoba honorowa, wyróżniająca się godnością, kulturą, miłym, pogodnym sposobem bycia i koleżenością.

PRZYPISY

¹ Listy katyńskiej ciąg dalszy. Straceni na Ukrainie. Lista obywateli polskich zamordowanych na Ukrainie na podstawie decyzji Biura Politycznego WKP (b) i naczelnich władz państwowych ZSRR z 5 marca 1940 roku, Warszawa 1994 („Zeszyty Katyńskie” nr 4); S. Kalbarczyk: Ukraińska lista katyńska /w:/ Biuletyn IPN, nr 4 (111) z kwietnia 2010 r., s. 52-59; A. Grajewski: Czwarty katyński /w:/ „Gość Niedzielny”, nr 37 z 16 września 2012 r., s. 46-47.

² Biografia Konstantego Druckiego-Lubeckiego do wybuchu II wojny światowej na podstawie relacji jego córki, Teresy Dangel (tekst w posiadaniu autorki), oraz opracowań – T. Kryska-Karski, S. Żurkowski: Generałowie Polski Niepodległej, wyd. II, Warszawa 1991, s. 89; B. Woszczyński: Lubecki (Drucki-Lubecki) Konstanty /w:/ Polski Słownik Biograficzny Polskiej Akademii Nauk, t. XVII, Wrocław-Warszawa-Kraków 1972, s. 581-582; M. Patelski: Kawalerzysta, dowódca i wykładowca – szkic do biografii gen. bryg. Konstantego Druckiego-Lubeckiego (1893-1940) /w:/ „Wiek Stare i Nowe” 2018, t. 13, s. 154-183.

³ Skład Wileńskiej Brygady Kawalerii w 1939 r. - L. Mitkiewicz: Kawaleria samodzielna Rzeczypospolitej Polskiej w wojnie 1939 roku, Kraków 2013, s. 500.

⁴ Relacja córki Konstantego Druckiego-Lubeckiego, Teresy Dangel (tekst w posiadaniu autorki).

⁵ Informacje na temat działań Wileńskiej BK w dn. 1-8 września 1939 r. na podstawie opracowań - J. Wróblewski: Armia „Prusy” 1939, Warszawa 1986, s. 48, 64-84, 100-105, 127-146, 172-177; M. Porwit:

Komentarze do historii polskich działań obronnych 1939 roku, t. I, wyd. II, Warszawa 1983, s. 254-266;
L. Mitkiewicz: Kawaleria samodzielna ..., s. 181-188, 217-219.

⁶ Informacje na temat działań Wileńskiej BK w rejonie Maciejowic 9 września 1939 r. na podstawie opracowań - L. Głowacki: Działania wojenne na Lubelszczyźnie w roku 1939, wyd. II, Lublin 1986, s. 70-71; J. Wróblewski: Armia „Prusy” 1939, s. 242-246; L. Mitkiewicz: Kawaleria samodzielna ..., s. 316-319; M. Porwit: Komentarze ... , t. II, s. 336-340.

⁷ J. Szostak: Moja służba Niepodległej 1939-1955, Warszawa 1987, s. 10.

⁸ Informacje na temat działań Wileńskiej BK w dn. 10-21 września 1939 r. na podstawie opracowań - L. Mitkiewicz: Kawaleria samodzielna ..., s. 319-324, 334-335, 390-391; L. Głowacki: Działania wojenne ..., s. 71-72, 78, 171-172, 175, 179-185; M. Porwit: Komentarze ... , t. III, s. 194, 224; J. Wróblewski: Armia „Prusy” 1939, s. 245-246, 252-253, 263-266, 273-274.

⁹ Informacje na temat działań Wileńskiej BK w składzie Grupy Operacyjnej Kawalerii gen. Władysława Andersa w 1939 r. na podstawie opracowań - R. Szawłowski: Wojna polsko-sowiecka 1939, t. I, wyd. III, Warszawa 1997, s. 313-315; L. Mitkiewicz: Kawaleria samodzielna ..., s. 390-398; M. Porwit: Komentarze ... , t. III, s. 233, 244-246, 255-256; L. Głowacki: Działania wojenne ... , s. 203-206, 213-214; J. Wróblewski: Armia „Prusy” 1939, s. 274-275.

¹⁰ List Konstantego Druckiego-Lubeckiego do żony Marii i córek, napisany z Sambora 7 października 1939 roku (fotokopia w posiadaniu autorki).

¹¹ Tamże; list Ryszarda Kaszubskiego do P. Karpińskiego, napisany ze Świnoujścia 14 marca 1974 roku (fotokopia w posiadaniu autorki).

¹² S. Kalbarczyk: Ukraińska lista katyńska, s. 57; A. Przewoźnik, J. Adamska: Katyń. Zbrodnia. Prawda. Pamięć, Warszawa 2010, s. 130-131.

¹³ List Ryszarda Kaszubskiego ...; S. Kalbarczyk: Ukraińska lista katyńska, s. 57-59.

¹⁴ Listy katyńskiej ciąg dalszy. Straceni na Ukrainie ..., s. 20.

.....

BIBLIOGRAFIA

OPRACOWANIA

- 1/ Głowacki L.: Działania wojenne na Lubelszczyźnie w roku 1939, wyd. II, Lublin 1986,
- 2/ Grajewski A.: Czwarty katyński /w:/ „Gość Niedzielny”, nr 37 z 16 września 2012 r., s. 46-47,
- 3/ Kalbarczyk S.: Ukraińska lista katyńska /w:/ Biuletyn IPN, nr 4 (111) z kwietnia 2010 r., s. 52-59,
- 4/ Kryśka-Karski T., Żurkowski S.: Generałowie Polski Niepodległej, wyd. II, Warszawa 1991,
- 5/ Mitkiewicz L.: Kawaleria samodzielna Rzeczypospolitej Polskiej w wojnie 1939 roku, Kraków 2013,

- 6/ Patelski M.: Kawalerzysta, dowódca i wykładowca – szkic do biografii gen. bryg. Konstantego Druckiego-Lubeckiego (1893-1940) /w:/ „Wiek Stary i Nowy” 2018, t. 13, s. 154-183,
- 7/ Porwit M.: Komentarze do historii polskich działań obronnych 1939 roku, t. I-III, wyd. II, Warszawa 1983,
- 8/ Przewoźnik A., Adamska J.: Katyń. Zbrodnia. Prawda. Pamięć, Warszawa 2010,
- 9/ Szawłowski R.: Wojna polsko-sowiecka 1939, t. I, wyd. III, Warszawa 1997,
- 10/ Woszczyński B.: Lubecki (Drucki-Lubecki) Konstanty /w:/ Polski Słownik Biograficzny Polskiej Akademii Nauk, t. XVII, Wrocław-Warszawa-Kraków 1972, s. 581-582,
- 11/ Wróblewski J.: Armia „Prusy” 1939, Warszawa 1986,
- 12/ Żak A. Cz.: Wilno 1919-1920, Warszawa 1993,

ŹRÓDŁA

- 1/ fotografie i dokumenty ze zbiorów Teresy Dangel, córki Konstantego Druckiego-Lubeckiego (kopie w posiadaniu autorki),
- 2/ list Konstantego Druckiego-Lubeckiego do żony Marii i córek, napisany z Sambora 7 października 1939 r. (kopia w posiadaniu autorki),
- 3/ list Ryszarda Kaszubskiego do P. Karpińskiego, napisany ze Świnoujścia 14 marca 1974 r. (fotokopia w posiadaniu autorki),
- 4/ Listy kateńskie ciąg dalszy. Straceni na Ukrainie. Lista obywateli polskich zamordowanych na Ukrainie na podstawie decyzji Biura Politycznego WKP (b) i naczelnych władz państwowych ZSRR z 5 marca 1940 roku, Warszawa 1994 („Zeszyty Kateńskie” nr 4),
- 5/ relacja córki Konstantego Druckiego-Lubeckiego, Teresy Dangel (tekst w posiadaniu autorki),